

2014-2020

Cross-border Programme
Serbia - Bosnia and Herzegovina

STEP

Jačanje perspektiva zapošljavanja u sektoru za sport osoba sa poteškoćama

Istraživanje trenutnog stanja i potreba u sektoru
za sport osoba sa invaliditetom

Projekat sufinansira Evropska Unija

SADRŽAJ

UVOD	3
METODOLOGIJA RADA	5
UZROK VARIJABLI	5
OBRADA PODATAKA	5
REZULTATI	7
ZAKLJUČAK	22

UVOD

01

Parasportom ili invalidskim sportom bave se osobe s tjelesnim i intelektualnim invaliditetom, te sam postoji više od 100 godina. Parasport je općenito podijeljen u tri široke grupe invaliditeta: gluhe osobe, osobe s tjelesnim invaliditetom i osobe s intelektualnim poteškoćama. Svaka grupa ima svoju historiju, organizaciju i pristup, te je svaka grupa dala značajan doprinos onome što se smatra modernim parasportom danas. Interesantno napomenuti, u 19. stoljeću istraživanja parasporta pokazala su da je sportska aktivnost bila vrlo važna za preodgoj i rehabilitaciju osoba sa invaliditetom, iako se tek 1924. godine dogodio prvi sport gluhih - 'Tihe igre u Parizu'. Prisjetimo se, igre je organizovao Međunarodni odbor za sport gluhih (CISS) i na kraju su se razvile u moderne Olimpijske igre gluhih kojima danas upravlja CISS.

Paraolimpijski pokret je započeo tek 1940-ih, nedugo nakon završetka Drugog svjetskog rata. Rat je učinio svoje i uz veliki broj ozlijeđenih vojnika i civila tokom borbi, parasport je u konačnici ponudio fantastičnu metodu liječenja i rehabilitacije. Ne treba zaboraviti, čovjek iza paraolimpijskog pokreta bio je njemački neurolog po imenu Ludwig Guttmann, vodeći neurolog prije Drugog svjetskog rata. Kao veliki "vjernik u sport" uvodi isti kao metodu rehabilitacije za osobe s invaliditetom. Doktor Guttmann je 1948. godine osnovao Stoke Mandeville igre kako bi se poklopilo s datumom početka ceremonije otvaranja Olimpijskih igara te iste godine u Londonu. Time je Guttmann doveo do prvog parasportskog takmičenja za sportaše u invalidskim kolicima.

S tim u vezi vezajući pojam "poduzetništvo u parasportu" znači upravo istu sinergiju. Davanje jednakih mogućnosti i kreiranje takvih programa, projekata, poslova, vještina, znanja koji će pomoći sportistima da unaprijede svoje sposobnosti i postanu konkurentni na tržištu rada.

Sa pojavom tržišne ekonomije poduzetničke aktivnosti, kao određeno ulaganje kapitala i preuzimanje rizika, zauzimaju sve veću sferu interesovanja, ali i orijentacije na samo poslovanje. Sam pojam u svom korijenu znači temelj razvoja boljeg društva. Cilj svakog poduzetništva je nalaženje novih ideja, kreacija, te stvaranje i otvaranje mogućnosti za novim spoznajama.

Sam pojam također više se veže za društveno poduzetništvo, gdje cilj nije uvećanje profita, već stvaranje društvenih vrijednosti uključujući i pomaganje onim grupama u društvu koje su u riziku od društvene isključenosti.

Generalno posmatrano, malo je opće društvene odgovornosti prema ovim i ovakvim grupama, što posebno zavisi od sistema do sistema države. Shodno tome, otvorene su mogućnosti za kvalitetno poboljšanje ovih ideja kroz poduzetnički menadžment.

STEPin je upravo projekat kreiran kako bi odgovorio prioritetu promocije zapošljavanja, posebice baveći se problemom slabih perspektiva zapošljivosti mladih kroz prilike edukacije u sektoru za sport osoba sa poteškoćama. U Bosni i Hercegovini ovaj sektor nije dovoljno istražen, te je sama intencija kroz istraživački rad bila detektovati područja neophodna za realizovanje sveobuhvatnog projektnog cilja koji je usmjeren na:

a) jačanje perspektiva zapošljivosti mladih kroz edukaciju u polju stručnih usluga u sektoru za sport osoba sa poteškoćama;

b) stvaranje novih mogućnosti zapošljavanja u sektoru sporta osoba sa poteškoćama pružanjem kurseva za sticanje novih vještina i kompetencija;

c) Uspostavljanje STEPin platforme za promociju novostečenih vještina i mogućnosti zapošljavanja u sektoru sporta osoba sa poteškoćama.

Važno za istaći, Paraolimpijski komitet u Bosni i Hercegovini je osnovan 1995. god. sa ciljem da kroz sport da doprinos resocijalizaciji velikog broja osoba sa invaliditetom i da kroz trenažni proces dostignu sportske rezultate kojima će dostojno reprezentovati našu zemlju na međunarodnim sportskim takmičenjima. Iste godine Paraolimpijski komitet priznat je od Internacionalnog Paraolimpijskog komiteta (IPC) i Evropskog paraolimpijskog komiteta (EPC).

METODOLOGIJA RADA

Istraživanje je sprovedeno putem anketnog upitnika. Cilj istraživanja jeste bio da se utvrdi položaj i aktivna uključenost osoba sa invaliditetom/poteškoćama u sportu (profesionalno i rekreativno) na teritoriji Bosne i Hercegovine.

UZORAK VARIJABLI

U posebno kreiranom anketnom upitniku učestvovali su savezi i sportski klubovi iz Bosne i Hercegovine (Sarajevo, Mostar, Tuzla, Brčko, Široki Brijeg, Zenica i dr.) Ukupno 40 klubova/saveza su odgovarali na 30 pitanja posebno struktuiranih za potrebe istraživanja.

OBRADA PODATAKA

Analiza podataka rađena je u softverskom programu Exel (Microsoft), te su za sve varijable izračunate frekvencije, a za parametrijske varijable izračunati su i centralni disperzivni parametri. Rezultati su prikazani kao procentualne vrijednosti opaženih frekvencija u ukupnom broju opaženih frekvencija. Za sve rezultate urađeni su i grafički prikazi procentualnih opaženih frekvencija.

Zaključno, da se za metod obrade koristio statistički paket SPSS 28.0.1. u kojem su prvo kvalitativne varijable kvantifikovane, nakon toga izračunata je osnovna statistika (pomenuti centralni i disperzioni parametri), kao i frekvencije parcijalne i kumulativne.

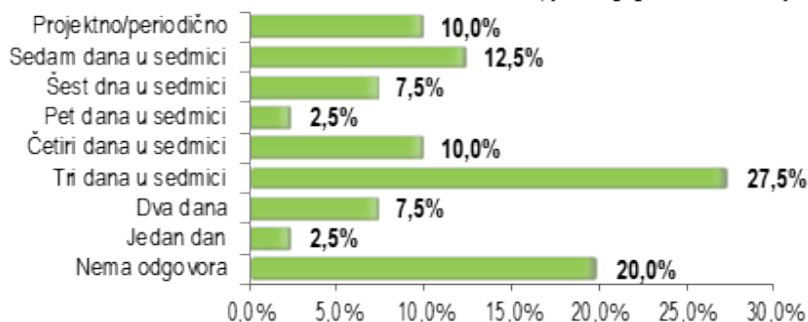
REZULTATI

02

U narednim tabelama predstavljeni su grafički prikazi procentualnih opaženih frekvencija prema pitanjima Anketnog upitnika. Matrica obrade frekvencija počinje od trećeg pitanja.

3. Ukoliko su osobe sa invaliditetom vaši članovi, po kojoj dinamici im pružate usluge sportskih aktivnosti:		
	Broj odgovora	%
Nema odgovora	8	20.0
Jedan dan	1	2.5
Dva dana	3	7.5
Tri dana u sedmici	11	27.5
Četiri dana u sedmici	4	10.0
Pet dana u sedmici	1	2.5
Šest dana u sedmici	3	7.5
Sedam dana u sedmici	5	12.5
Projektno/periodično	4	10.0
Ukupno	40	100.0

3. Ukoliko su osobe sa invaliditetom vaši članovi, po kojoj dinamici im pružate usluge sportskih aktivnosti:

4. Koje sportske usluge za osobe sa invaliditetom ne pružate, a imate kapacitete za to?

	Broj odgovora	%
Grupne fizičke aktivnosti	1	2.5
Imamo školovane kadrove u klubu	1	2.5
Korektivna gimnastika i osnovi trčanja	1	2.5
n/a	3	7.5
Nema odgovora	24	60.0
Niti jednu	1	2.5
Nogomet i fitness za invalide	1	2.5
Određene atletske discipline	3	7.5
Pružamo sve usluge	1	2.5
Skijanje	2	5.0
Škola sporta	1	2.5
Vaterpolo	1	2.5
Ukupno	40	100.0

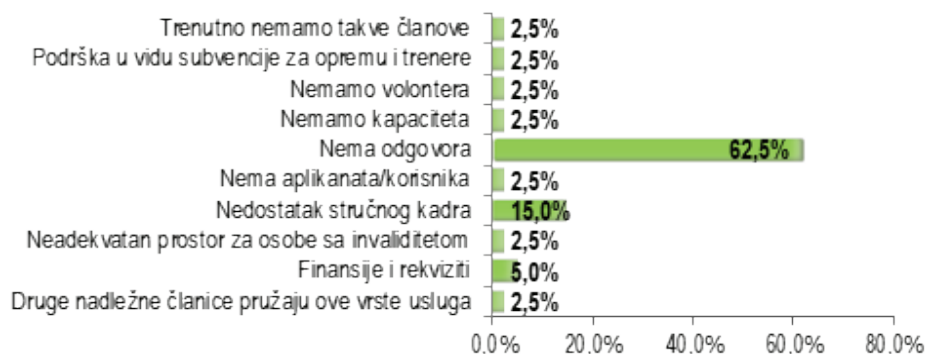
4. Koje sportske usluge za osobe sa invaliditetom ne pružate, a imate kapacitete za to?

5. Ukoliko postoje takve usluge molimo vas da napišete razlog zašto ih ne pružate?

	Broj odgovora	%
Druge nadležne članice pružaju ove vrste usluga	1	2.5
Finansije i rekviziti	2	5.0
Neadekvatan prostor za osobe sa invaliditetom	1	2.5
Nedostatak stručnog kadra	6	15.0
Nema aplikanta/korisnika	1	2.5
Nema odgovora	25	62.5
Nemamo kapaciteta	1	2.5
Nemamo volontera	1	2.5
Podrška u vidu subvencije za opremu i trenere	1	2.5
Trenutno nemamo takve članove	1	2.5
Ukupno	40	100.0

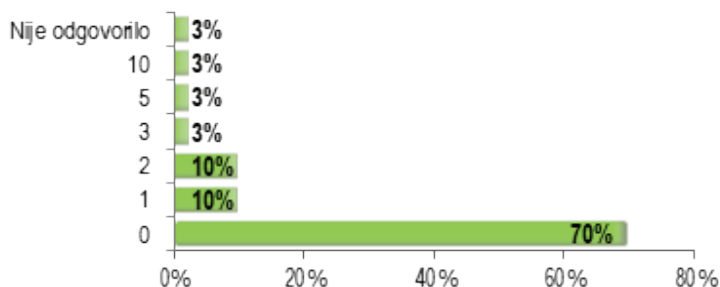
5. Ukoliko postoje takve usluge molimo vas da napišete razlog zašto ih ne pružate?

6. Broj zaposlenih u klubu/udruženju po ugovoru na neodređeno vreme:

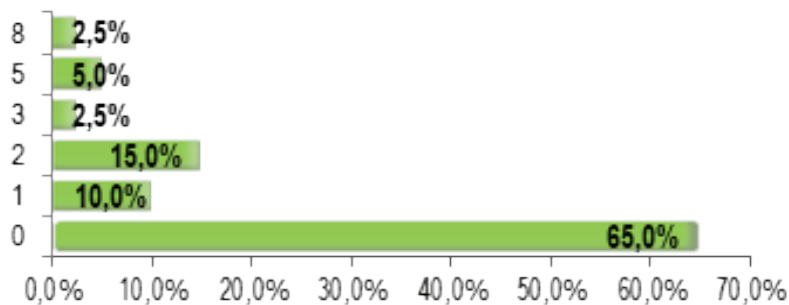
	Broj odgovora	%
0	28	70.0
1	4	10.0
2	4	10.0
3	1	2.5
5	1	2.5
10	1	2.5
Nije odgovorilo	1	2.5
Ukupno	40	100.0

6. Broj zaposlenih u klubu/udruženju po ugovoru na neodređeno vreme:

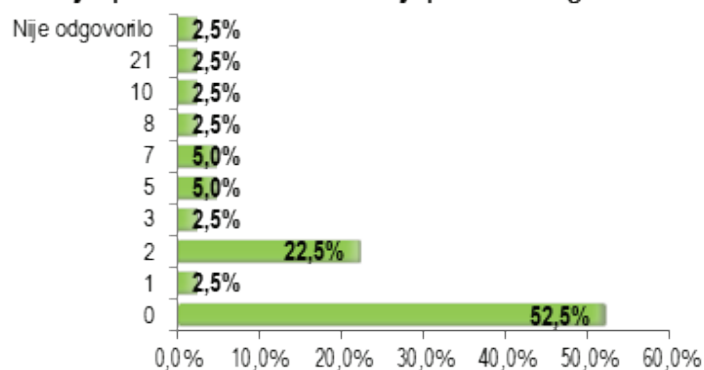
7. Broj zaposlenih u klubu/udruženju po ugovoru na određeno vreme		
	Broj odgovora	%
0	26	65.0
1	4	10.0
2	6	15.0
3	1	2.5
5	2	5.0
8	1	2.5
Ukupno	40	100.0

7. Broj zaposlenih u klubu/udruženju po ugovoru na određeno vrijeme

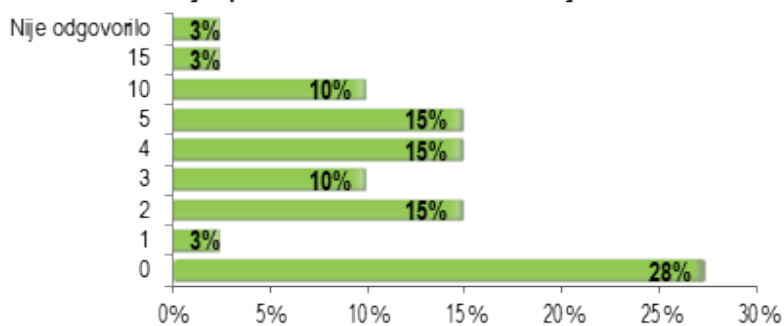
8. Broj zaposlenih u klubu/udruženju po ostalim ugovorima		
	Broj odgovora	%
0	21	52.5
1	1	2.5
2	9	22.5
3	1	2.5
5	2	5.0
7	2	5.0
8	1	2.5
10	1	2.5
21	1	2.5
Nije odgovorilo	1	2.5
Ukupno	40	100.0

8. Broj zaposlenih u klubu/udruženju po ostalim ugovorima

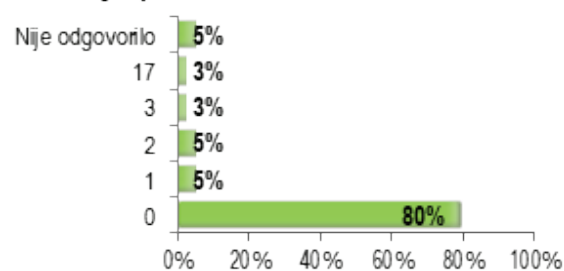

9. Potreban broj zaposlenih kako bi klub/udruženje nesmetano obavljao svoje djelatnosti

	Broj odgovora	%
0	11	27.5
1	1	2.5
2	6	15.0
3	4	10.0
4	6	15.0
5	6	15.0
10	4	10.0
15	1	2.5
Nije odgovorilo	1	2.5
Ukupno	40	100.0

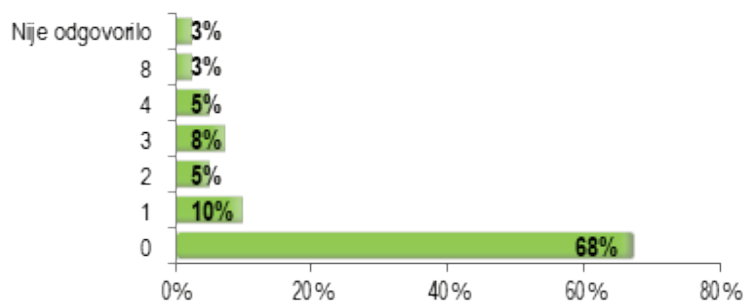
9. Potreban broj zaposlenih kako bi klub/udruženje nesmetano obavljao svoje djelatnosti**10. Broj zaposlenih osoba sa invaliditetom**

	Broj odgovora	%
0	32	80.0
1	2	5.0
2	2	5.0
3	1	2.5
17	1	2.5
Nije odgovorilo	2	5.0
Ukupno	40	100.0

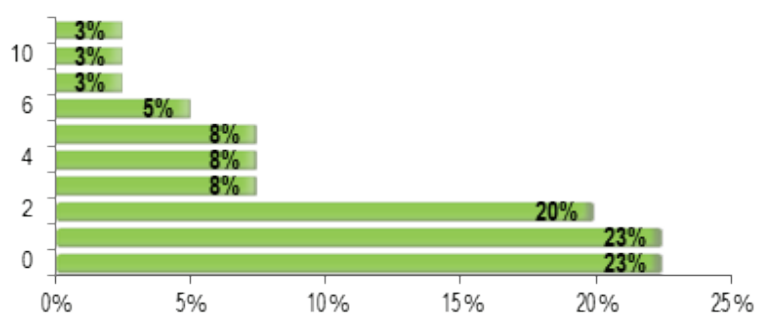
10. Broj zaposlenih osoba sa invaliditetom

11. Broj zaposlenih (po bilo kom osnovu) koji su osposobljeni za rad sa osobama sa invaliditetom

	Broj odgovora	%
0	27	67.5
1	4	10.0
2	2	5.0
3	3	7.5
4	2	5.0
8	1	2.5
Nije odgovorilo	1	2.5
Ukupno	40	100.0

11. Broj zaposlenih (po bilo kom osnovu) koji su osposobljeni za rad sa osobama sa invaliditetom**12. Potreban broj stručnjaka koji bi realizovali sportske programe sa osobama sa invaliditetom**

	Broj odgovora	%
0	9	22.5
1	9	22.5
2	8	20.0
3	3	7.5
4	3	7.5
5	3	7.5
6	2	5.0
7	1	2.5
10	1	2.5
Nije odgovorilo	1	2.5
Ukupno	40	100.0

12. Potreban broj stručnjaka koji bi realizovali sportske programe sa osobama sa invaliditetom

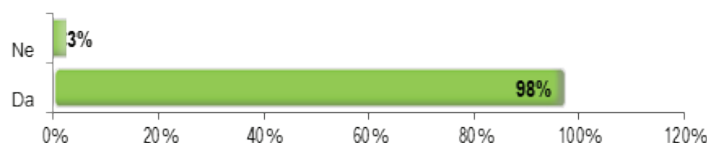
13. Molimo vas da napišete edukativne potrebe vaših saradnika koji rade, ili bi radili sa osobama sa invaliditetom?

	Broj odgovora	%
Da se osobama sa invaliditetom/teškoćama omogući adekvatan ulaz	1	2.5
Dodatna edukacija za rad sa osobama sa invaliditetom	1	2.5
Edukacija za pisanje projekata prema Evropskoj Uniji ili Evropskim zemljama	1	2.5
Edukativno usavršavanje, seminarima, modernom terminologijom vezanom za sport i rehabilitaciju	1	2.5
Nema odgovora	17	42.5
Nemamo edukovanog kadra	1	2.5
Nemamo potrebu za edukativnim programima teoretske forme, naše potrebe se isključivo odnose na praktične obuke i programe koji se odvijaju izvan Bosne i Hercegovine	1	2.5
Obrazovni sistem u našoj zemlji ne poznaje nikakvo obrazovanje ili edukaciju za rad sa osobama sa invaliditetom. Mi smo svoje trenere slali na edukacije u Zagreb, Beograd, Berlin, Niš.	1	2.5
Osnovna edukacija za rad sa osobama sa invaliditetom	1	2.5
Psihoterapeutske edukacije, proširenje saznanja o razvoju motorike	1	2.5
Razna usavršavanja. Nismo ovu temu razmatrali tako da nema decidan odgovor	1	2.5
Sav rad je volonterski, tako da nema izrazitog kontinuiteta	1	2.5
Seminar sa temom kako raditi sa osobama sa invaliditetom/poteškoćama	1	2.5
Seminar za Para Cheer u organizaciji Svjetskog cheerleading saveza	1	2.5
SSS	1	2.5
Stručno usavršavanje u radu sa osobama sa invaliditetom (trenerska i druga zvanja)	1	2.5
Stručno usavršavanje, edukacije, kursevi, sticanje sertifikata	1	2.5
Svi edukativni seminari za djecu i odrasle sa invaliditetom, na tom edukativnom polju	1	2.5
Trenažni proces sa osobama sa invaliditetom; nabavka neophodne sportske opreme za osobe sa invaliditetom	1	2.5
Trening osoba sa invaliditetom u vaterpolu; klasifikator	1	2.5
Uključivanje osoba sa invaliditetom u sve streljačke discipline	1	2.5
Upoznavanje sa potrebama osoba sa invaliditetom više edukativnih seminara; dodatna praksa	1	2.5
Uslovi rada -- podrška društva	1	2.5
VSS	1	2.5
Ukupno	40	100.0

14. Da li ste zainteresovani da saradujete sa udruženjima (za udruženja: sa drugim udruženjima) osoba sa invaliditetom iz vaše lokalne zajednice?

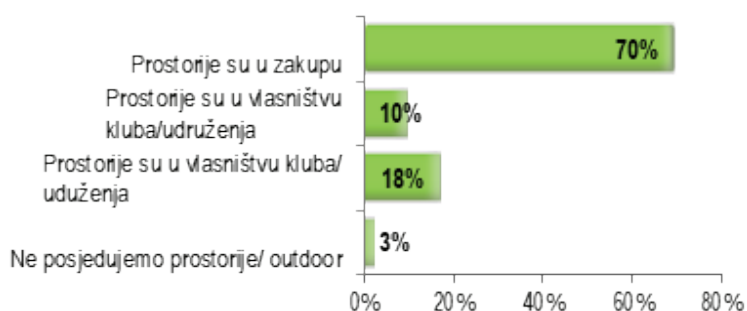
	Broj odgovora	%
Da	39	97.5
Ne	1	2.5
Ukupno	40	100.0

14. Da li ste zainteresovani da saradujete sa udruženjima (za udruženja: sa drugim udruženjima) osoba sa

15. Po kom osnovu koristite prostorije za rad?		
	Broj odgovora	%
Ne posjedujemo prostorije/ outdoor	1	2.5
Prostorije su u vlasništvu kluba/ uduženja	7	17.5
Prostorije su u vlasništvu kluba/udruženja	4	10.0
Prostorije su u zakupu	28	70.0
Ukupno	40	100.0

15. Po kom osnovu koristite prostorije za rad?

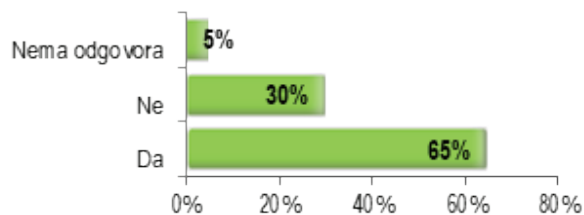
16. Kako se dominantno finansirate?		
	Broj odgovora	%
Iz članarina	9	22.5
Iz članarina i preko projekata	3	7.5
Iz donacija	2	5.0
Nema odgovora	1	2.5
Preko projekata	5	12.5
Preko projekta, putem sponzorstva	9	22.5
Putem članarina i projekata	3	7.5
Putem članarina, projekata, sponzorstva	5	12.5
Putem sponzorstva	3	7.5
Ukupno	40	100.0

16. Kako se dominantno finansirate?

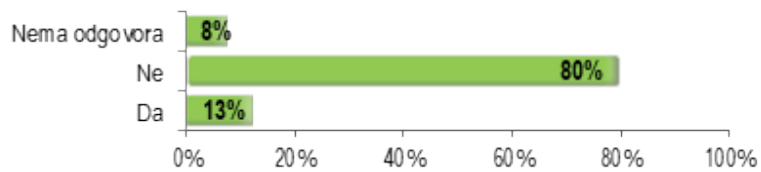

17. Da li vam je potrebna specijalizovana oprema za rad sa osobama sa invaliditetom?

	Broj odgovora	%
Da	26	65.0
Ne	12	30.0
Nema odgovora	2	5.0
Ukupno	40	100.0

17. Da li vam je potrebna specijalizovana oprema za rad sa osobama sa invaliditetom?**18. Da li imate specijalizovanu opremu za rad sa osobama sa invaliditetom?**

	Broj odgovora	%
Da	5	12.5
Ne	32	80.0
Nema odgovora	3	7.5
Ukupno	40	100.0

18. Da li imate specijalizovanu opremu za rad sa osobama sa invaliditetom?

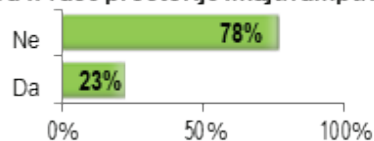
19. Šta vam je od specijalizovane opreme potrebno kako bi ste unapredili ili otpočeli rad sa osobama sa invaliditetom?

	Broj odgovora	%
Dodatne mono skije za osobe koje skijaju u tzv. sjedećoj kategoriji	1	2.5
Doskočišta, strunjače, podni markeri za noge i ruke	1	2.5
Kolica za osobe sa invaliditetom	1	2.5
Lift, invalidska pomagala, oprema sva koja je potrebna	1	2.5
Nema odgovora	16	40.0
Ništa	1	2.5
Oprema koja se treba prilagoditi za rad sa osobama sa invaliditetom	1	2.5
Oprema prilagođena osobama sa invaliditetom	1	2.5
Oprema za streljaštvo za osobe sa invaliditetom	1	2.5
Posebni stolovi i stolice, te obezbijeđen ulaz za osobe u kolicima	1	2.5
Prije svega potrebna nam je pristupna rampa za ulazak osoba sa invaliditetom u bazen.	1	2.5
Specifični rekviziti kao što su modifikovane varijante plutača, špageta, osmica, snurkija, aviona, peraja, loptica, specijalnih karbonskih odjela.		
Pristupni put u bazen licima sa invaliditetom	1	2.5
Prvo je da imamo namjenski objekat za treniranja Judo-a. Sada iznamljujemo termine u sali po 90 minuta i nemožemo ništa napraviti više od onog što se može riješiti u 90 minuta, a to je minimum rada	1	2.5
Raznovrsni sportski rekviziti po određenoj vrsti sporta	1	2.5
Rekviziti za plivanje	1	2.5
Rekviziti-strunjače	1	2.5
Rezultati za rad sa osobama sa invaliditetom	1	2.5
Skijaška oprema, oprema za trening	1	2.5
Sprave za vježbanje gornjih ekstermiteta	1	2.5
Stol (Vojta)	1	2.5
Stolovi za streljaštvo, puške kako za nacionalni tako i za međunarodni program i sportska oprema za strijelca i elektronske mete za standard pušku	1	2.5
Streljačka sportska oprema i sportsko oružje	1	2.5
Strunjače prilagođene za treniranje cheerleading sporta za osobe sa invaliditetom	1	2.5
Stubovi za mreže, mreže, antene, tereni od teraflexa za sjedeću odbojku, lopte Gala V5000	1	2.5
Trenažeri, stalci i ostala streljačka oprema prilagođena osobama sa invaliditetom.	1	2.5
Ukupno	40	100.0

20. Da li vaše prostorije imaju rampu?

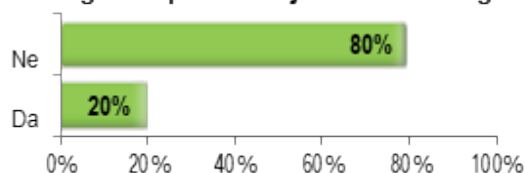
	Broj odgovora	%
Da	9	22.5
Ne	31	77.5
Ukupno	40	100.0

20. Da li vaše prostorije imaju rampu?

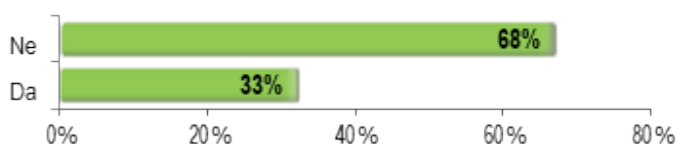

21. Ukoliko za prilaz ka vašim prostorijama imate rampu, da li nagib rampe zadovoljava standard nagiba od 6-8%?

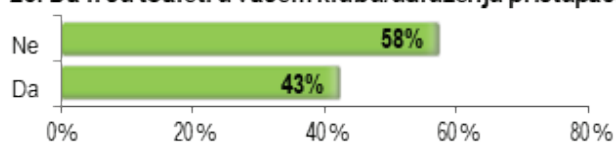
	Broj odgovora	%
Da	8	20.0
Ne	32	80.0
Ukupno	40	100.0

21. Ukoliko za prilaz ka vašim prostorijama imate rampu, da li nagib rampe zadovoljava standard nagiba od 6-8%?**22. Ukoliko prilaz ka vašim prostorijama ima stepenice, da li imate lift, pokretnu stolicu?**

	Broj odgovora	%
Da	13	32.5
Ne	27	67.5
Ukupno	40	100.0

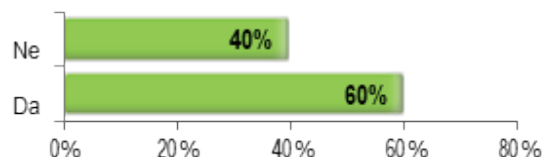
22. Ukoliko prilaz ka vašim prostorijama ima stepenice, da li imate lift, pokretnu stolicu?**23. Da li su toaleti u vašem klubu/udruženju pristupačni za osobe sa invaliditetom?**

	Broj odgovora	%
Da	17	42.5
Ne	23	57.5
Ukupno	40	100.0

23. Da li su toaleti u vašem klubu/udruženju pristupačni za osobe sa invaliditetom?

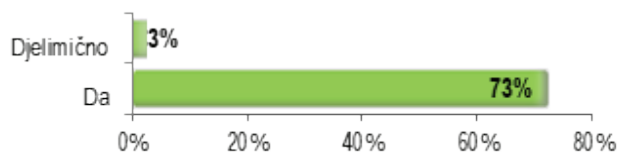
24. Da li su svlačionice pristupačne za osobe sa invaliditetom?		
	Broj odgovora	%
Da	24	60.0
Ne	16	40.0
Ukupno	40	100.0

24. Da li su svlačionice pristupačne za osobe sa invaliditetom?

25. U prostoru u kojem realizujete sportsku aktivnost da li je pristupačan za osobe sa invaliditetom?		
	Broj odgovora	%
Da	29	72.5
Djelimično	1	2.5
Ne	10	25.0
Ukupno	40	100.0

25. U prostoru u kojem realizujete sportsku aktivnost da li je pristupačan za osobe sa invaliditetom?

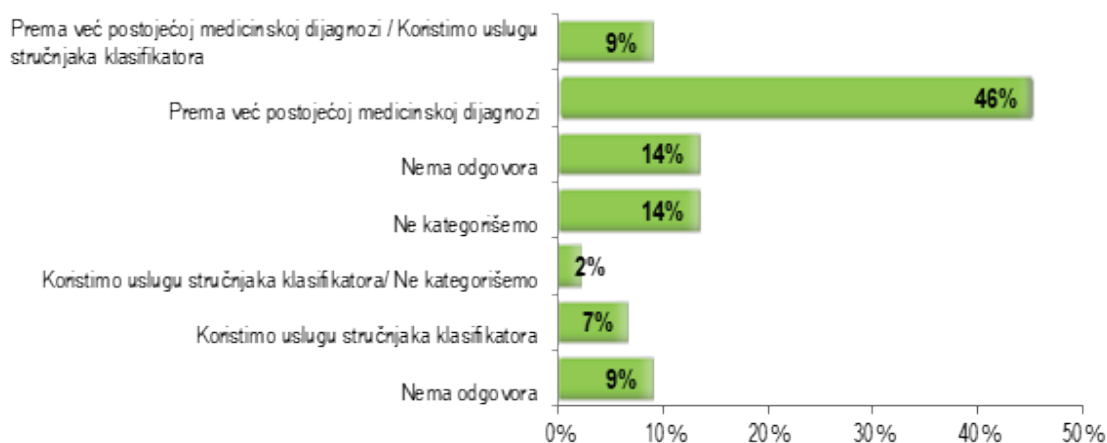
26. Ukupan broj članova (korisnika sportskih usluga) u klubu/udruženju		
	Broj odgovora	%
100	3	7.5
11	1	2.5
126	1	2.5
130	1	2.5
150	3	7.5
160	1	2.5
200	1	2.5
230	1	2.5
240	1	2.5
25	1	2.5
250	1	2.5
26	2	5.0
27	1	2.5
29	1	2.5
30	4	10.0
300	2	5.0
32	1	2.5
38	1	2.5
5	1	2.5
50	5	12.5
500	1	2.5
60	3	7.5
70	1	2.5
90	1	2.5
Nema odgovora	1	2.5
Ukupno	40	100.0

27. Broj osoba sa invaliditetom (korisnika sportskih usluga) u klubu/udruženju		
	Broj odgovora	%
0	10	25.0
1	5	12.5
10	3	7.5
2	2	5.0
20	2	5.0
25	2	5.0
3	5	12.5
30	1	2.5
38	1	2.5
4	1	2.5
43	1	2.5
500	1	2.5
6	1	2.5
7	1	2.5
89	1	2.5
Nema odgovora	3	7.5
Ukupno	40	100.0

28. Kako kategorišite učesnike u sportsko-rekreativnim aktivnostima

	Broj odgovora	%
Nema odgovora	4	9.1
Koristimo uslugu stručnjaka klasifikatora	3	6.8
Koristimo uslugu stručnjaka klasifikatora/ Ne kategorišemo	1	2.3
Ne kategorišemo	6	13.6
Nema odgovora	6	13.6
Prema već postojećoj medicinskoj dijagnozi	20	45.5
Prema već postojećoj medicinskoj dijagnozi / Koristimo uslugu stručnjaka klasifikatora	4	9.1
Ukupno	44	100.0

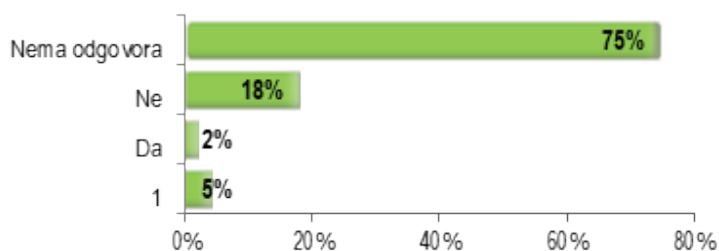
28. Kako kategorišite učesnike u sportsko-rekreativnim aktivnostima

29. Ukoliko ste za prethodno pitanje zaokružili opciju b, odgovorite da li u udruženju/klubu imate klasifikatora i koliko njih

	Broj odgovora	%
1	2	4.5
Da	1	2.3
Ne	8	18.2
Nema odgovora	33	75.0
Ukupno	44	100.0

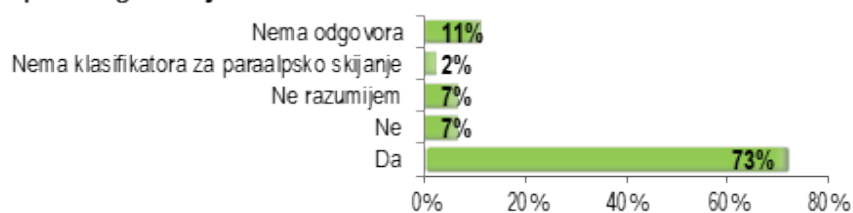
29. Ukoliko ste za prethodno pitanje zaokružili opciju b, odgovorite da li u udruženju/klubu imate klasifikatora i koliko njih.

30. Ukoliko ste na prethodno pitanje odgovorili pod a ili c, navedite da li smatrate da je potrebno da se za učešće u sportsko-rekreativnoj aktivnosti osobe sa invaliditetom kategorišu od strane sportskog stručnjaka

	Broj odgovora	%
Da	32	72.7
Ne	3	6.8
Ne razumijem	3	6.8
Nema klasifikatora za paraalpsko skijanje	1	2.3
Nema odgovora	5	11.4
Ukupno	44	100.0

30. Ukoliko ste na prethodno pitanje odgovorili pod a ili c, navedite da li smatrate da je potrebno da se za učešće u sportsko-rekreativnoj aktivnosti osobe sa invaliditetom kategorišu od strane sportskog stručnjaka

ZAKLJUČAK

OSR

Shodno Draft analizi i pregledu odgovora, tj. učestalih frekvencija dobivenih rezultata kod postavljenih pitanja predlažu se važne teme/ moduli koji će unaprijediti kompetencije, kreirati nove proizvode i usluge kroz stečena znanja, kao i podstaknuti industrijske i komercijalne procese, a sve sa ciljem da rezultiraju novim mogućnostima održivog zapošljavanja u prekograničnom području.

Prijedlog modula:

1. Poduzetništvo u parasportu

Poduzetništvo u parasportu ima za cilj da proširi osnovna znanja i shvatanje poduzetničkog načina promišljanja, te uputi u konkretne alate koji mogu pomoći u kreiranju potencijalno budućih poslova parasportista.

2. Liderstvo i timski rad u parasportu

Liderstvo i timski rad imaju za cilj da kvalitativno podignu nivo razumijevanja i ukažu na važnost i značaj "povratne sprege" i karike bez kojih bilo koje timsko djelovanje gubi svoj smisao. Liderstvo i timski rad su od "egistencionalne" važnosti svakom savezu/klubu.

3. Sportski trening

Filozofija treninga je materija koja se uči iznova i iznova. Za parasport ona predstavlja uvijek stepenicu više u nastojanjima da poboljša performanse, ali i ukaže na potencijalne greške i opasnosti prilikom izvođenja sportskog treninga.

4. Sportski sistem BiH sa akcentom na parasport

Sportski sistem je krov i "bolna tačka" većine sportista i sportskih saveza. Razgovarati o njemu i tražiti bolja rješenja, promišljati strateški i nastojati kreirati promjene, može doći isključivo samo od sportista. Zanemarivanjem istoga i dalje bi vodilo u "začarani krug" nezadovoljstva. Stoga se smatra da je od krucijalne važnosti kreiranje jednog

ovakvog modula koji bi otvorio pandorinu kutiju, te predstavio prednosti i nedostatke sistema, te možda ponudio i SWOT analizu iz perspektive samih sportista.

5. Komunikacije, marketing i PR

Kroz dobivene rezultate se generalno utvrdilo koliko nedostaje jasnoće u komunikacijskim procesima, kako unutar klubova i saveza parasportista, tako i otvorenosti prema stakeholderima. Ovo je je finalna „karika“ koja povezuje procese i zahtijeva poznavanje jasnih alata u kojima trebaju naučiti kako, kada i na koji način plasirati sebe i svoju sportsku priču. Danas u eri digitalizacije, bez vidljivosti i osvajanja ciljanje publike, neće biti konkurentnih na tržištu.

2014-2020

Olimpijski komitet Bosne i Hercegovine
Alipašina bb, Sarajevo
Tel: +387 33 580355
www.okbih.ba

Paraolimpijski komitet Bosne i Hercegovine
Alipašina bb, Sarajevo
Tel: +387 33 217344
www.paraolimpijskikomitet.ba

Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Univerzitet u Novom Sadu
Lovćenska 16, Novi Sad 21000, Srbija
Tel: +381 21 450188
www.fsfvns.rs

Tekvondo klub Zmaj
Orlovićeva 145-123, Ruma 22400, Srbija
Tel: +381 63 433744
[@SRBDragons](https://www.instagram.com/SRBDragons)

Projekat sufinansira Evropska Unija

Napomena: Ova publikacija je izrađena uz finansijsku podršku Evropske Unije. Sadržaj ove publikacije je odgovornost isključivo projektnih partnera i ne održava zvanične stavove Evropske Unije i/ili Upravljačkih tijela IPA II Programa prekogranične saradnje Srbija - Bosna i Hercegovina 2014 - 2020.

